

Catalana y Miguel 1881

PERIÓDICH DESENAL, ARTÍSTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any II

Barcelona 10 de Janer de 1881

Núm. 19

PREUS DE SUSCRIPCIÓ					Se publica 'ls dias 10, 20 y 30 de cada mes	PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR		
	ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES			ANY	SEMESTRE
Espanya y Portugal	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals	EDITOR-PROPIETARI CARLOS SANPONS Y CARBÓ UNIO, 28 BARCELONA	Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts	3 pesos forts
Paissos de l' Unió Postal	76 »	40 »	»	»		Filipinas, Méjich y Riu de la Plata	6 » »	3'50 » »
No 's servirà cap suscripció que no 's pagui per endavant						Y en los altres paissos, los preus d' Espanya y además lo franqueig		

ADVERTENCIA

Debem advertir als favoreixedors de LA ILUSTRACIÓ CATALANA que alguns mal anomenats agents s' han permès cobrar suscripcions sens estar degudament autorisats. Pera seguritat dels senyors suscriptors, los rebuts de la Empresa anirán sellats y firmats per l' editor del periódich, ó be pels duenyos dels centros y llibrerias ahont hajan fet la suscripció á nostre periódich.

SUMARI

TEXT. — CRÓNICA GENERAL, per Ramon E. Bassegoda. — NOSTRES GRABATS, per Eduart Tamaro. — CARTAS CONFIDENCIALES. Esbós de una novela, per F. Boter. — Á JOAN DE JOANES (poesia), per Victor Iranza Simon. — CONGRÉS DE JURISCONSULTS, per S. Ribot. — CONVOCATORIA DELS JOCHS FLORALS. — NOVAS. — LLIBRES REBUTS.

GRABATS. — DON JAUME I, LO CONQUERIDOR. — PAISATJE D' HIVERN. — FRAGMENT DE LA PORTA MAJOR DE LA CATEDRAL DE TARRAGONA. — LO SANTÓ. — MOSAICH ROMÁ DE LA TORRE DE BELLOCH.

CRÓNICA GENERAL

L' ANY 1880 ha volgut significarse en sas darrerias ab la celebració d' un fet d' indiscutible importancia pera nostra Catalunya. Lo Congrés de juriconsults catalans organísat per iniciativa de la *Sociedad Económica de amigos del país* d' aquesta ciutat, celebrá sa sessió in-naugural en lo suntuós paraninfo de nostra Universitat literaria, en la tarda del 31 de Desembre. Ab tal motiu poguerem fernos cárrech de lo que será aquell magnífich saló, un cop estigan degudament colocats los grans quadros destinats á realisar

DON JAUME I, LO CONQUERIDOR
Copia d' una taula del segle xv que figurá en lo Consistori de Valencia

lo seu conjunt, únichs que faltan pera terminar la decoració de la sala, y que molt acertadament, l' Exm. Senyor Rector, ha encarregat als artistes catalans de més anomenada.

Lo saló estava espléndidament il·luminat per canalobres de gas, que destacavan d' una manera notable los primors de sa ornamentació produhint molt bon efecte la pintura policromada, lo sostre enteixinat, y l' gran dossier situat en lo fondo de la sala. Ocupá la presidencia lo senyor don Vicens de Romero, president de la Societat Económica y de la comissió organísadora del Congrés, qui tenia á sos costats al president de l' Audiencia y á don Salvador Maluquer ex-president de nostra Diputació provincial; com á secretaris actuavan los senyors don Bartomeu Bosch y don Joseph Maria Borrell y Soler. Ocupavan lloch de distinció lo senyor Rector de la Universitat literaria y las comissions de la Diputació provincial, de l' Audiencia, del Ajuntament, del Claustre Universitari, de la Económica d' Amichs del país, de l' Academia de Dret Administratiu, y d' altres corporacions científicas y literarias. Oberta la sessió los senyors secretaris llegiren alternativament las bases pera la convocatoria del Congrés, lo Real Decret de dos de Febrer últim, una Real ordre sobre l' unificació de Códichs, y altres documents relatius al Congrés, després de lo qual s' entregaren als membres del mateix las credencials de son cárrech. Lo més important de la sessió fou sens dupte lo discurs del senyor President, d' acabada forma literaria, pero escrit ab un criteri decididament unitarista, discurs que de sobras deu ser conegut de nostres lectors á l' hora en que escribim aquestas ratllas per haberlo publicat en extret tots los diaris d' aquesta localitat, excepció feta del *Gobierno* que 'l copiá literalment. Termenat lo discurs del senyor President, que com es natural fou saludat á son acabament ab una salva d' aplausos, 's doná lec-

ne festa en la Catedral, ostentantse 'l penó de la conquesta, si bé no s' efectuá la tradicional professó, segons seria oportú continuar, la que sortint de la Catedral voltava las murallas de Palma y entrava per la Porta Pintada, ó *Ben-alcofol* dels moros, que fou lo punt per ahont entrá l' exèrcit conqueridor.

PAISATJE D' HIVERN

Es prou anomenar á J. Vayreda pera que s' obtingui ja una presumpció, si 's parla d' un paisatge, de que serà tractat ab exquisit sentiment de la naturalesa.

En efecte, aixís s' observa generalment en sas obras. En lo paisatge que reproduhim no sols la desolació de l' hivern sinó aquell glacial ayre y la minvada llum que apenas abandona l' horisó pera traspasarlo, tot está reproduhit ab aquella finura d' observació y maestría que forman verament un quadro encantador de la més senzilla composició pictórica, com ho es la representada.

No deixan de contribuir poderosament al bon efecte general los pesats carros que trasportan lo pobre menatge de la gent que l' hivernada obliga á cercar habitacions més arrasseradas, los grupos d' homens y donas que segueixen ab pena dits carros, y aquesta bona disposició de figuras y del fondo fa endevinar lo molt que han de guanyar en lo quadro, animadas per la valenta paleta del artista.

FRAGMENT DE LA PORTA MAJOR DE LA CATEDRAL DE TARRAGONA

Fet algun mérit en lo número 10 de *LA ILUSTRACIÓ*, de la fundació y antiguetat de la Catedral de Tarragona, recordaré aquí solament que comensada per Sant Olguer en 1124, en 1282 l' arquebisbe Olivella construí la present capella del baptisteri y la part central del actual frontispici, canviant tal vegada lo existent d' estil románich, y que 's presum fos la portalada que desde 'l temple dona pas al claustre.

La referida part central del frontispici, d' excelent estil oival, además del gran rosetó y frontó terminal en lo cos superior, presenta en l' inferior un cos adelantat de quatre archs allancetats concèntrichs, que s' apoyan sobre vuyt dosserets sens pinacles que sopljan altrás tantas estatuas gegantinas d' apóstols y profetas, seguint encara 'ls dosserets y estatuas á l' entorn de dos matxons ó contraforts, que á manera d' agullas terminan en pirámide y flanquejan la entrada. Descansa aquest cos sobre un basament seguit d' arquets oivals y columnetas.

Lo dintell de marbre d' una sola pessa, que presenta nostre grabat, mideix 6 metres 80 cent., essent de 5 metres 92 cent. la total alsaria del del pilar, ornamentat y surmontat ab l' estatua de la Verge mare. Las jambas de marbre d' aquesta gran porta, també escultradas, son d' una sola pessa y profusa la decoració de tota ella.

Ostenta 'l tímpan un ben entés calat ab vidres de color, ahont l' estatua del fill de Deu, sentat entre 'l sol y la lluna y dos ángels que l' adoran, beneheix ab las dos mans alsadas. Devall, en lo fris, está representada la resurrecció de la carn per medi d' una serie de sepulcres que restituheixen sos morts al resó de las angélicas trompetas, y entre aquests y 'l dintell apareixen representats los torments del infern per medi de la multitud de figuras que reproduheix lo present grabat, notantse en lo centre una espantable ballena que llensa per la boca als condemnats.

L' estatua de la Verge sobre 'l pilar que divideix la porta es la més acabada obra qu' allí pot admirarse, essent dignes de particular estudi 'ls delicats plechs de son ropatge, las preciosas joyas de son collaret y la ben entesa postura de l' imatge, avuy per desgracia algun tant mutilada. Tant aquesta estatua com las restants vint y dos de profetas y apóstols, son de pedra d' Albiol, essent construhidas nou d' ellas per l' esculptor Joan Bartomeu y las demés per lo barceloní Jaume Castells en 1375. Lo treball d' aquestas estatuas es en general tosch, si bé franch y desembrassat; portan á la memoria, en sas ex-titutis, fesonías y ropatjes, obras escultradas de major antiguetat; y tant per son aspecte imponent com per que encara falta la colocació d' algunas, es corrent la tradició vulgar de que á cada sigle cau una estatua, cosa que no sabem que 'ls fets vinguen á comprobar.

Las grans portas que tancan aquesta portalada son de roure, espléndidament forradas de ferro, mostrejat ab grans florons ressaltats, y ornamentadas además ab dos llargas frontissas y dos picaports, adornats unas y altres ab tan polidas y delicadas trepaduras oivals, que més semblan una finíssima obra d' agulla que de ferro. Sobre las frontissas, dos recorvats brassos de ferro sostindrian unas llantias al costat de l' imatge de la Verge. Tan apreciable obra mestre de serrallería fou costejada en 1510 per l' arquebisbe Don Gonzalo Heredia.

En suma, aquesta porta major, de que reproduhim

un acabat fragment, segons fotografia de Don March Sala, forma, com las millors de son temps, la primera y esplendorosa portada, epilech d' aquells magnífichs poemas cristians, las Catedrals de l' etat mitjana.

LO SANTÓ

Son los Santons una especie de solitarios mahometans que viuhén apartats de la ciutat y de lo que lucran per medi de l' almoyna ó caritat pública.

Aquests solitarios efectúan repetidament viatjes á Bagdad, Jerusalem, Damasc ó l' Mont Carmel, ahont suposan restan enterrats sants de llur secta, y la multitud los atribueix lo do de profecía y d' obrar miracles, suposant també que sa fingida bojería es un do d' Alá, per lo qual son tinguts en molta veneració.

Van generalment mitj nusos y apenas coberts d' alguna mala roba ó de pells de bestias salvatjes; aixís recorren lo país, cantant, salmodiant y fingint extranya bojería; viuhén, segons queda dit, de las almoynas que recullen, y en algunas ocasions, reunits també en numerosos grupos, assaltan las caravanas, apoderantse de tot son bagatge.

MOSAICH ROMÁ DE LA TORRE DE BELLOCH (GIRONA)

A uns 3 kilometres al S. O. de Girona, en la finca Torre de Belloch, fou trobat, no fa molts anys, prop de la tanca del hort, descansant sobre la part del ángul N. E. del edifici y d' una paret de tanca, lo grandíós mosaich romá de que s' ha publicat ja una especial monografia, y que, gracias á la ilustració y generositat del possehidor de la finca, lo Sr. Comte de Belloch, fou descobert en sa major part, copiat escrupulosament y tret de la fonda situació en que 's trobava.

La Comissió Provincial de monuments de Girona opiná que tal mosaich corresponia al any 244 de l' Era Cristiana, y 'l nom de son autor *Cecilianus* fou descobert entre l' *oppidum* y la primera *meta*.

En sa primera part aquest mosaich mideix 7'08 metres de longitud per 3'42 de latitud, y son assumpto representa una carrera de quatre aurigas en lo circo, essent policroma la decoració de la *Spina*, carros, caballs, personatjes, etc.

La segona part de dit mosaich, que es la que reproduhim, essent d' igual latitud, té 10'32 metres de llargaria contenint una ampla cenefa ab variats trenats de diferents colors, tots generalment molt vius, ben conservats, ab perfils blanchs y ab bona indicació dels clars y obscurs. Aquesta gran cenefa presenta un requadro de 1'46 metres de longitud per 1'43 de latitud, essent son fondo blanch, y l' escena policroma representada es la lluyta de Belerofont ab la Quimera, auxiliat aquell per lo cavall Pegaso. La composició generat y 'l dibuix de cada figura deixan, per cert, molt que desitjar, mes l' interés de tal assumpto creix una volta recordat que lo mateix en semblants formas ha donat lloch á diferents llegendas de l' etat mitjana.

Las tesseras ó pedretas d' aquest mosaich son regulars, molt pulimentadas, y forman verament una obra magnífica en son género.

EDUART TAMARO.

CARTAS CONFIDENCIALS

ESBÓS D' UNA NOVELA

HERA una vetlla de mitjans Juliol. Lo cel estava embolcallat d' una munió de núvols negres, grisos y blanchs ab tochs platejats que corrián cap al mar en capritxosas transformacions, á cada pas allargantse, aixamplantse ó arredonintse y fugint á capgirells per sota la lluna que goitava de tant en tant, espargiatne claps de 'ls mes blanquinosos. Lo dia havia sigut calorós y sota l' anden del ferrocarril de Fransa deixava anar encara 'l cobert de ferro caldejat pe 'l sol de tot lo dia, bafaradas calitjosas, no valenthi á refrescar lo lloch ratxadas mes suaus que d' en lluny en lluny entravan per la part de la *Ciudadela* mitj enrunada que s' aixecava informe d' entre la foscor de la nit. Tres ó quatre flams de gas brillavan adossats á la paret, il·luminant d'uptosament la llarga renglera de *wagons* qu' afillerats derrerera la máquina esperavan las tres campanadas pera comensar sa carrera vertiginosa fins á Port-bou y allargavan per l' altre banda sas sombras, que després d' haverse passejat per terra s' enfilavan fins á la meytat d' altres *wagons* qu' hi havia més lluny. Uns quans mosos ab brusa blava y gorra ab galó vermell, portavan dalt d' un pal fanal qu' altres colocavan en los *wagons* enfilantshi dessobre, y saltant de l' un á l' altre, dibuixantse sa sombra á la claror bellugosa de 'ls fanals que 'ls altres duyan, com llargaruts y oscil·lants fantasmas. D' altres n' hi havia qu' arrossegavan ab esgarrifós es-

trepit carretons plens de baguls, sachs de nit y *mundos* que treyan de la sala d' equipatges y portavan cap al tren, ó tancavan y obrian portellas acabant d' espolsar coixins y abaixant los vidres de las finestras.

Amunt y avall del anden, tots sols,—encara no havian obert las portas de las salas d' espera,—nos passejavam mon amich Albert Castells y jo, tot parlant de cosas indiferentas.

L' Albert era llavors un jove de vint y cinch anys complerts y feya poch qu' havia acabat la carrera d' enginyé industrial. Fill d' una familia de posició bastant desahogada y horfe de pare desde molt jove, acabava de perdre á sa mare, en qui havia concentrat tot son afecte, senyora d' una inteligencia no molt desenvolupada y que l' estimava gaire be podriam dir ab una idolatria qu' havia cobat tots sos gustos y precedit sos desitjos; de manera que 's criá ab tota amplitud, guardantlo tant sols dels trenca-colls á que está esposat lo jovent de las grans ciutats, la mateixa bonesa d' un cor y una especie de rectitut,—si be malmenada ó alguns colps desviada,—innata en ell.

Era Albert una figura simpática ja de primer colp de vista. Alt més aviat que baix y elegant per naturalesa, sense amanerada afectió. Son vestit negre, de dol, realsava sa testa de formas atrevidas y morenas. Sos ulls eran negres d' una vivesa humida, y sa barba y cabell caragolats d' un castany oscur.

Com he dit; nos passejavam per l' anden esperant l' hora de sortir lo tren, ell pera marxar á un viatge cap al mitjorn de Fransa, pera distraure la gran tristor en que l' havia deixat la pérdua de la seva mare y jo pera despedirlo ja montat en lo *wagó*.

Soná una campanada; obrintse las portas de las salas d' espera y un borboll de gent s' abocá ab confosa cridoria per l' anden que d' en mica 'n mica s' anaren ficant y engolintse per las portellas de 'ls *wagons*, com vespas qu' entran en los forats del vesper: los mossos corregueren més atrafegats; l' interventor, anava de portella en portella revisant billets: lo petament de portas, de primer fort y seguit, anava minvant; y quan l' Albert acabava d' esplanarme lo projecte d' uns trevalls que volia fer sobre. l' aplicació d' un nou motor á las fábricas de filatura, sonaren tres campanadas, nos donarem l' última estreta de ma, tancás la derrerera porta, llensá á l' espay son estrident xiulet la locomotora, y de primer á poch á poch ab lo soroll de ganxos de tracció que s' allargavan, despres depressa y á l' últim rápit, lo tren se perdé en la foscuria de la nit.

Cauterets 18 de Juliol de 187...

Ja he arribat, estimadíssim amich, á la ciutat de Cauterets, despres de las llargas y amohinosas horas de carril que m' han deixat trontollat, nerviós y marejat ab sa vertiginosa carrera, de manera, que al posar peu en terra en l' estació de Pierrefitte-Nestales,—última de mon trajecte,—he llensat un sospir de verdadera satisfacció.

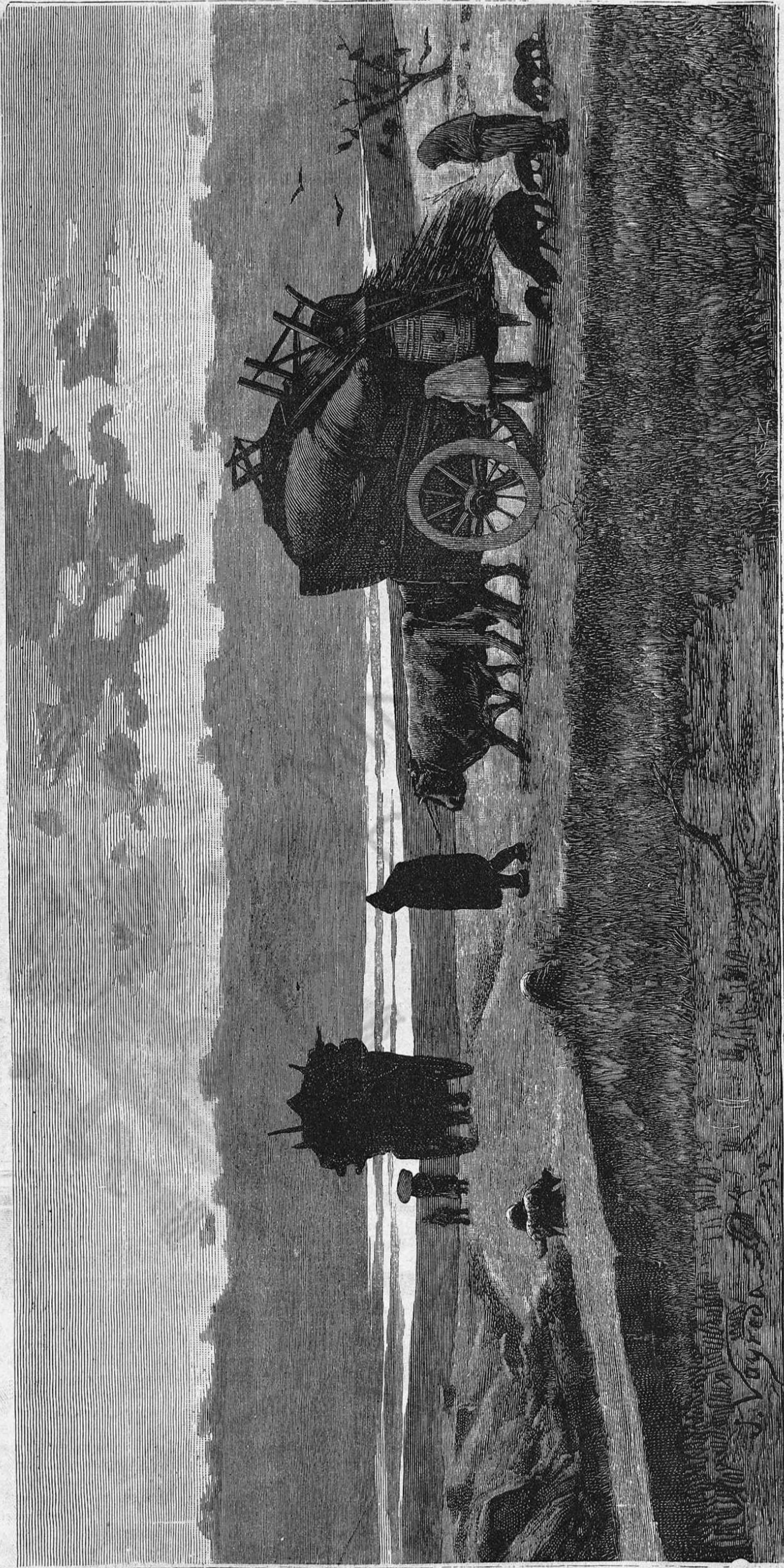
Desde aquest poble fins á Cauterets, pera no acabarme de marejar, he pres un cotxe per mon compte, fentme l' ilusió jo mateix al veurem en un landó tirat per quatre cavalls, de ser algun personatge, príncep, embaixador ó quelcom d' aixó y que la gent sortiria á veurem, lo qui si no ha sigut del tot vritat ho fou en part, donchs si no 'ls hi he cridat l' atenció com á personatge, l' he cridada per esser un foraster més.

Estich instalat en l' Hotel d' Inglaterra, ahont, quan vulgas escriurem, podrás dirigir las cartas.

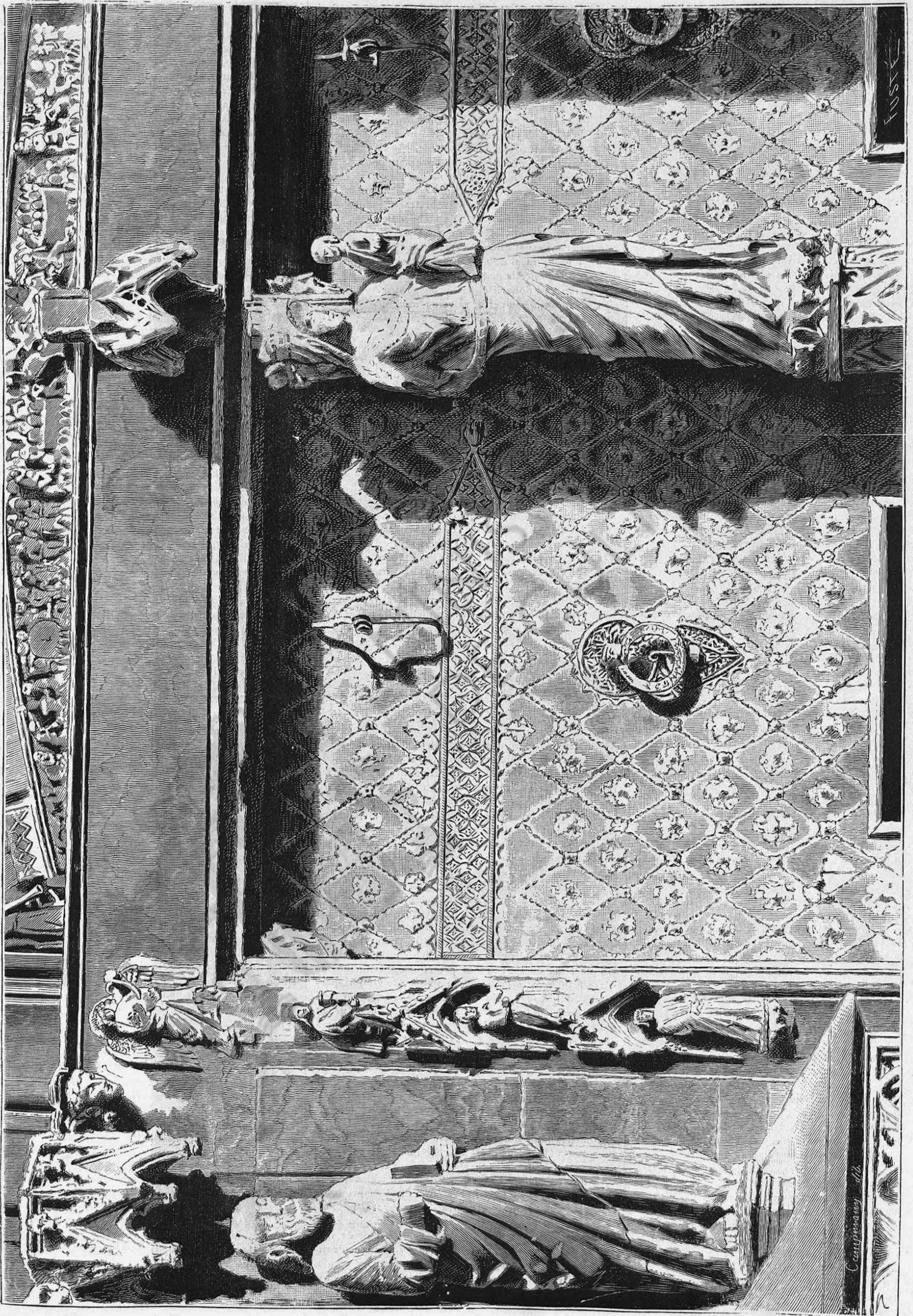
Si jo no fos jo avuy fora ben llarga ma carta estentme en la descripció del país, mes ja saps que dedicat tota la meva vida á estudis especials de la meva carrera, tindria molta més facilitat en resoldre un intrincat problema de matemáticas, qu' en pintar ab acopia de paraulas, l' impresió que m' han fet aquestos llochs pera mi desconeguts. A tú que 'm concixes de temps, no se t' oculta quan m' agrada la naturalesa agrete. L' armónich brujit del pi d' erissada copa, qu' un oreig fresquivol y bellugadis balandreja dolisament, es pera mi una música suau y melancólica d' una sobrietat de notas que m' atrau y cativa, com anfonisme d' una llengua meridional desconeguda, y 'ls pichs trencats del Pirineu que devant meu s' aixecan ab sas formas atrevidas y arestas secas, com l' acinament informe d' un pensament de construcció concebut per generacions gegantinas, m' omplen de respecte en vers sa titánica y grandiosa magestat; emperó que 'n farém de totas las impresions que las cosas grans ó bellas reflectan en mon esprit, si al voler donar forma al pensament y cos á l' ideya, los conceptes se m' escampan com la volva que sura pe 'l demunt de l' aigua d' un vas y que s' esmuny al arribar á la superficie cada colp que la volém treure?

La ciutat es pulcra y atildada com una parisien de moda. Ni una casa vella, ni un carreró infecte ó desagradable: tot rioler gentil, juganer y lleuger com las construccions de pastillatge que solen haverhi en los aparadors de nostras confiterias.

PAISATJE D' HIVERN

COPIA D' UN QUADRO DE J. VAYREDA — DIBUIX DEL MATEIX

FRAGMENT DE LA PORTA MAJOR DE LA CATEDRAL DE TARRAGONA

Crech qu' en lo Cassino s' juga fort,—ja he dit que semblava una parisien de moda,—mes no hi ha cap obligació d' entrarhi: qui no vol no hi va.

Aquestas son las primeras impresions rebudas á ma arribada. No se si per ma fluixa descripció te 'n farás cárrech.

Sempre teu, *Albert*.

FRANCESCH DE BOTER.

(Seguirá)

À JOAN DE JOANES

VERSOS LLEGITS EN LA SESSIÓ APOLOGÈTICA DEL RAT-PENAT
LO DIA 21 DE DESEMBRE

LA MORT DEL GENI

El cel está boirós y la nit fosca.
De la serra Mariola abaixa l'aire
Tot udolant, com llop á qui seguira
Estol de gosos d'afilades unglés.
En l' aspre Bocàirent tot es silenci;
La neu cau de lo cel en blanques volves
Y no fa gens de ruidó quan devalla;
¡Es com la mort que estén lo seu sudari
Y poch á poch tot quant cubreix ho gela!
Dins una cambra humil, hon poregosa
Guspireja una llantia, en llit de fustes,
Jau malalt y espirant lo pintor Joanes.
Jau malalt y espirant aquell que vida
Doná sempre immortal per eterns sigles
Ab sos divins pincells á les imágens
Qu' el cor somnia y que l' esguart no trova:
A lo bon Salvador, que amostrá á l' home
Los resplandors del cel en sa sonrisa
Y lo camí del cel en sa mirada;
A la Verge María, sol sens núvols
De la suprema aspiració del Géni,
Que ix de son cap ab blanques vestidures,
Destilant mel sos llabis, flairors tendres
Ses galtes de rosella y sos ulls gloria;
A la Verge María, que convida
Mirantla, á desitjar l' amor de mare
A tots aquells que per disort carixen
Del amor y l' engis de sa infantesa.

La mort está en lo llit: son trepij sona;
Son verinós halé la llantia empanya,
Y ses feixuges ales per coberta
Al ample llit han prés. Comprimits s' ouen
Plors ofegats, gemechs y crits d' angunia
Qu' omplin lo cor de inyor y de tristessa
Com ompli el mar á la ofegada barca
D' herbes marines, com la fel amargues.

Groguench y demudat—¡sol que s' apaga
No te més trists colors!—Joanes paseja
Sos ulls per lo voltant, y obrint los llabis
Y estrenyent en ses mans les de ses filles,
Aixís lis diu, tremolejant d' angunia:

«Dorotea volguda, Margarita,
¡Hermoses, com los somnis del poeta!
Filles de mes entranyes, lo plor eixe
Eixugueu de los ulls: tot té son terme
Y el meu es arribat. Lo cel me crida
Y el temps s' allarga y lo desig es vórello.
Amichs del cor, deixebles de ma escola,
No ploreu, donchs, que me enstristiu les hores,
Y yó no vull plorar. Me plany deixarvos
En este vall de llagrimas y penes,
Y tinch goig al morir. No més vullguera
Que seguint mos consells, féreu la via
Del art més lluminosa ab vostres obres.
Tot lo que l' home fá de bé en la terra,
En la terra florix y no 's mustiga.

Agafeu lo pincell, quant lo cor senta
Lo tendre bategar, quant los ulls ploren
Y quant lo gran, lo que acarrila gloria,
Vostres nyervis conmoga ab les batudes
De la alta inspiració. Jamay l' ingeni
Poseu baix de lo jou del servilisme.
Lo geni vol espay, llum y celesties,
Com l' au vol fulles y calor y eixample
Pera cantar les cobles á sa aymada.
Jamay del fanch ne surtirán les perles;
Jamay de la foscor traureu les tintes
Ab que se vist l' aubada matinera;
Quant mes á dins del mar, mes mar s' ovira
Quant mes prop de la llum, hiá llum mes clara;
Quant mes amunt pugeu dalt de les serres,
Mes prop sereu del cel y molt mes pura
Trovereu á la flor que lo sol dora.
Lo cel es l' ideal de nostra rassa;
Nostra rassa, es la rassa de los nobles
Que no coneix mes lleys, ni mes alcurnies
Que les lleys del que pot tornarnos sendra.

No esclaviceu á l' art, ab les miserias
Que assí en la terra per desdija niuen.
L' art es lo fill de Deu y dú les ales
Pera volar prop d' Ell; en Ell somnia
Y l' infinit cercant, consol no trova
Fins que lo cel l' estreny entre sos brassos.

Veuen los ulls la idea lluminosa
Quant la revelació de la Bellessa
Ve desde l' infinit. Doncella casta,
No dona el bes y abrás de desporis
Fins que les nafres del lluytar no amostren
Lo cor altiu y generós y noble.
Yo, l' abrás no he rebut de prometensa,
Y ya no puch lluytar; les meues forses
Decauen per moments: com soca d' arbre
Que l' ivern ha gelat, ya mes despulles
Joguina son del vent. ¡Ya no aprofiten
Pera gales nuvials! Ma pensa vola
Per los espays hon l' esperit romana,
Y hon l' ideal de nostra vida niua
Ab la doncella de les llargues trenes
Hon vull donarli el bes de desporis.
Ya veig lo seu perfil, ya veig planures
De visllums sonrosades hon prenía
Ma paleta colors, y hon les imágens
Surtien com la llum al trench del auba.
De bat en bat lo cel m' obri les portes,
Y ovire entre les boires y los núvols
Les vestes llargues de les Vergens pures,
Que gromsen en ses mans los brots de paumes,
Brots d' un vert que jamay may se mustiga.

Ya sent lo dols remor d' ales llaugeres,
Y angels y serafins, batent les ales,
Un cercle formen hont sobrix la estrela
Santa de mos amors. La Mare Verge
Inmaculada y Pia y sempre Verge,
Ab sa túnica blanca y sa corona
Plena de sols y llums, cap a mi avansa.
La rialla en los llabis, los ulls dolsos
Plens del imá que atrau y que captiva.
Ya desplega les mans, ya obri los brasos,
Ya eixampla son mantell pera ampararme,
Ya belluga los llabis, ya me crida...
¡Adeu, deixebles, de lo cor penyores!
¡Adeu, companys del cor, amichs del ánima!
Adeu, filles, adeu... ¡Sols per vosaltres
Me plany deixar la terra en que vaig naixer!

VÍCTOR IRANZO SIMON.

CONGRÉS CATALÁ DE JURISCONSULTS

INDICAT en la Crónica lo relatiu á l' importancia y conveniencia del mencionat Congrés pera depurar lo que tingan d' útil y especialment ventajós las institucions de nostre dret foral, ab lo present número LA IL·LUSTRACIÓ CATALANA comensa la inserció d' una sucinta ressenya de las sessions de dit Congrés, á fi de que sos llegidors pugan formar per ells mateixos un concepte aproximad de las doctrinas, que segons es d' esperar, ab molta copia de datos y experiencia serán ajudadas.

Sessió primera. Lo 31 de Desembre, en lo saló de graus de la Universitat Literaria, celebrá la sessió inaugural lo dit Congrés Catalá de Jurisconsults convocat per iniciativa de la *Societat Económica Barcelonesa de Amichs del País*, al objecte de discutir, votar y proposar «baix la base del projecte de Códich Civil publicat en lo de Maig de 1851, quals principis é institucions de dret foral son, segons lo seu judici, de vital importancia é indispensable introduhir com excepció pera Catalunya en lo Códich Civil espanyol; quals, per sa reconeguda bondat, deuen quedar pera que figurin en lo mateix com legislació general, y quinas son aquellas de las quals, per innecessarias ó desusadas, puga prescindirse, conclouent per formular lo pensament en articles,» per esser aquesta proposició la continguda en lo preàmbul y article 4.º del Real Decret de 2 de Febrer últim, que ha donat ocasió pera que 's reunís l' aludit Congrés.

Comensá la sessió á dos quarts de cinch de la tarde, presidintla D. Vicens de Romero y Baldrich, President de la comissió organitzadora, y acompanyantlo los Excelentíssims Srs. D. Frederich Enjuto, President de la R. Audiencia, y D. Salvador Maluquer, Vice-president segon de dita comissió. Ademés dels senyors delegats, assistiren y ocuparen assientos de preferencia los Excelentíssims Srs. Alcalde Constitucional y Rector de dita Universitat, lo Dr. D. Joseph Flaquer y Fraisse, President de l' Academia de Dret Administratiu, y comissions del Exm. Ajuntament, de l' Audiencia, del Claustre Universitari, de la Societat Barcelonesa d' Amichs del País y d' altres corporacions científicas y literarias.

Declarat obert lo Congrés, se llegiren lo citat R. D., la convocatoria, las disposicions relatives á la seva ce-

lebració y 'ls noms dels senyors delegats, y luego eixos reculliren de mans del Sr. President las credencials definitivas.

Acte seguit s' aixecá 'l Sr. President, qui llegí lo discurs d' inauguració, ab lo qual, després d' explicar los treballs fets per la comissió organitzadora pera lo bon éxit del Congrés, s' ocupá del repetit R. D. de 2 de Febrer últim, fent notar l' importancia y trascendencia que pera Catalunya pot tenir aquell, puix que en ell se ventilarian los punts més importants de nostre dret foral; y després d' extendres en algunas consideracions históricas y filosóficas sobre la formació de Códichs, terminá dit discurs donant las gracias á las Autoritats, Corporacions y demés que coadjuvaren á la realisació del pensament, essent saludat ab una salva d' aplausos.

Per últim, lo mateix Sr. President declará inaugurats los treballs del Congrés y llegí l' ordre del dia pera la próxima sessió. A tres quarts de sis s' aixecá dita sessió inaugural, á la qual assistí numerosa é ilustrada concurrencia, constituhint la majoria del públich personas pertanyents al foro.

Sessió segona. Tingué lloch aquesta á tres quarts de quatre de la tarda del dia 3 del corrent mes, ocupant la mesa los senyors D. Vicens Romero, D. Felip Vergés, prebere y D. Salvador Maluquer, President y Vice-presidents respectivament de la comissió organitzadora, y també D. Joseph M.º Borrell y D. Bartomeu Bosch, aquests dos com á Secretaris, y llegida l' acta de la sessió anterior, fou aprobada sens discussió.

Entrantse luego á l' ordre del dia, que era lo nomenament dels individuos que debian formar la mesa definitiva, se llegiren los articles corresponents del Reglament, y va procehirse á dita elecció, comensant per la de President, la qual doná per resultat 44 vots á favor de D. Melcior Ferrer, y 42 vots á favor de D. Joseph Borrell y Montmany, pero com se fes notar que cap dels dos havia obtingut la majoria absoluta dels membres del Congrés que exigeixen los articles del Reglament que s' havian llegit, després d' un debat sobre aquest incident, se declará anulada la votació y s' acordá procedir á verificarne una altra, y fet l' escrutini de la nova votació, resultaren 52 vots pera lo senyor Ferrer y 42 pera lo Sr. Borrell, y per lo tant fou proclamat President lo primer.

Ab un sol acte, pero ab dos urnas separadas, va procedirse immediatament á la elecció de Vice-presidents y Secretaris. Per Vice-presidents obtingueren vots D. Joseph Borrell y Montmany, 59, D. Pau Valls, 49, D. Ramon Foguet, 46, D. Joan Baptista Orriols, 43, D. Valentí Almirall, 43, D. Ramon Cabañeras, 43, D. Miquel Ferrer y Garces, 40, y D. Felip Vergés, 40. Al anarse á proclamar los quatre primers se suscitá un nou incident, per quant no havent presentat D. Pau Valls la seva credencial de delegat, fou demanada la nulitat de la seva elecció per alguns membres del Congrés, á qual pretensió s' hi oposaren altres per constar que dit senyor Valls era delegat pel districte de Montblanch, y després d' un debat en que intervingueren varis senyors delegats, s' acordá que la Mesa decidís la qüestió, sospenentse alguns moments la sessió pera que aquella pogués posarse d' acort.

Reanudada la sessió, la Mesa publicá la seva resolució, que fou la següent: «que s' esperaria fins á l' hora d' obrirse la sessió próxima, en la qual, si D. Pau Valls no havia presentat la credencial, se proclamaria Vice-president al que li correspongués per número de vots, ó sigui D. Valentí Almirall, ja que encara que tingui 'l mateix número que 'l Sr. Cabañeras anava devant d' ell en la candidatura.»

Per Secretaris quedaren elegits D. Guillem de Brocá, D. Joseph M.º Borrell, D. Joan Permanyer y D. Joaquim Almeda, havent obtingut ademés vots D. Joseph Pella, D. Bartomeu Bosch, D. Joseph M.º Rufart y D. Conrat Roure, quedant la Mesa constituída en la forma següent:

President: Don Melcior Ferrer; Vice-presidents: D. Joseph Borrell y Montmany, D. Pau Valls, D. Ramon Foguet y D. Joan Baptista Orriols; Secretaris: D. Guillem de Brocá, D. Joseph M.º Borrell, D. Joan Permanyer y D. Joaquim Almeda.

Feta l' elecció dels quatre Secretaris, lo Sr. President declará definitivament constituhit lo Congrés Catalá de Jurisconsults, llegint l' ordre del dia pera la sessió immediata.

Sessió tercera. Comensá aquesta á dos quarts de cinch de la tarde del següent dia 4 del corrent, y després de haber manifestat lo senyor Romero president de la Comissió organitzadora que don Pau Valls havia presentat á la Mesa la seva credencial de delegat, ocupá la presidencia don Melcior Ferrer acompanyat dels secretaris don Joan Permanyer y don Joseph M.º Borrell y llegida l' acta de la sessió anterior quedá aprobada sens discussió.

Acte seguit lo president senyor Ferrer pronunciá un discurs en lo qual després de expressar la gratitud de que estava possehit per haber sigut nomenat president

del primer Congrés Catalá de Jurisconsults, digué que quant girant 'ls ulls al seu voltant, hi veyia tants companys seus, que per la elevació de son talent y profunditat de sos coneixements tenian sobre ell una regoneguda y notoria superioritat, se preguntava quina causa pogué ésser la que havia donat lloch al seu nomenbrament y que en lo fons de sa consciencia no podia atribuirlo més, que al zel que havia demostrat constantment de cercar la veritat procurant inspirarse en lo recte criteri y apartarse dels extrems apassionats, y per lo tant que considerantse elegit per haber vist en aquella regla de conducta una garantia d' imparcialitat, procuraria correspondre dignament á tal pensament, esforçantse en sostenir sempre la dignitat de la discussió y l' imparcialitat en lo debat. Terminá fent menció del Excm. Sr. Ministre de Gracia y Justicia ja que á ell se devia lo pensament de respectar en principi las institucions forals; del inclit jurisconsult don Manel Duran y Bas ab tan cert nomenbrament pel govern de S. M. pera demostrar dintre de la Comissió de Códichs tot lo valor y transcendencia de ditas nostras institucions forals, puix, que al aprobar lo Congrés aqueix nomenbrament, se robustia son prestigi moral perque no sols tindria dit senyor Durán la delegació del Estat, sino la de tot lo Cos de jurisconsults catalans; y feu per últim menció de la Comissió organitzadora per son improbo treball y especialment de son president don Vicens de Romero. Aqueix discurs fou saludat ab una salva de aplausos.

Llegit per lo secretari don Joan Permanyer lo reglament redactat per la sessió administrativa de la Comissió organitzadora, se doná compte de la següent proposició presentada á la Mesa y suscrita per los senyors Bertran, Almirall, Vallés y altres individus del Congrés.

«Oit lo projecte de reglament de que acaba de donarse lectura:

«Atenent á que la discussió del mateix per articles podria ésser molt llarga, lo que impediria que 'l Congrés s' ocupés del objecte perque ha sigut convocat: Atenent á que molts senyors delegats han degut abandonar la seva residència pera assistir á las sessions del Congrés: Atenent á que per eixas y altres consideracions ha de procurar lo Congrés simplificar los detalls: Atenent á que queda presentada una proposició de fondo que per sa naturalesa ha de considerarse com prèvia á las demés discussions.

«Acorda lo Congrés:

«Primer. Que aproba lo reglament presentat en sa totalitat ó conjunt.

«Segon. Que aproba los articles 30, 31 y 32 del mateix reglament, desde luego, y en los mateixos termes en que venen redactats.

«Tercer. Que avans de procedirse á la discussió y votació per articles del reglament—ó siga dels no aprobats en la conclusió anterior,—la Mesa del Congrés formuli un dictamen en lo qual proposi las supressions, esmenas ó adicions que tal volta cregui convenients ó útils.

«Quart. Que desseguida s' prengui en consideració y s' discuteixi la proposició de fondo que s' ha presentat á la mesa simultaneamente ab la present, y las demés de igual naturalesa que tal vegada s' presentin, y

«Quint. Que tant aviat com la Mesa hagi formulat son dictamen sobre 'l reglament, se destini la primera hora de cada sessió á la discussió y votació per articles del mateix.»

Preses en consideració, avans de pasarse á discutir, á petició del senyor Manté se llegiren los indicats articles 30, 31 y 32 del reglament y la proposició de fondo, á qu' aludia en aquella, resultant que aquells articles son referents al modo y forma de discutirse las proposicions, y que la proposició de fondo diu aixís:

«Vist lo programa general formulat per la secció jurídica de la Comissió organitzadora de aqueix Congrés, observació 4.ª en la que s' opina que la resolució més adequada als interessos del antich Principat, en unió ab las demés provincies d' Espanya, es conservar la l'legislació civil vigent.

«Y vistas las bases aprobadas per la Comissió organitzadora que presentan un resumén de la mateixa l'legislació civil vigent en Catalunya.

«Lo Congrés Catalá de Jurisconsults acorda las següents conclusions:

«Primera. Que basada la l'legislació de Catalunya en principios propis, distints dels que informan á aquellas ab las que se la vol unificar per medi de la codificació que s' projecta, lo Congrés opina que no es aqueixa possible en lo terreno jurídic, y que portada á efecte en los termes en que la proposa lo Real decret de 2 de Febrer seria perjudicial als l'legítims interessos del Principat de Catalunya.

«Segona. Que la l'legislació civil vigent en Catalunya considerada en son conjunt es necessaria al antich Principat, y per consegüent deu conservarse.

«Tercera. Que per conducte del Excm. Sr. Ministre de Gracia y Justicia s' dirigeixi á la comissió general de

«Codificació una exposició acompanyant las condiciones del present acort y un resumén de la l'legislació civil vigent avuy en Catalunya, pera lo qual, en quant sia menester, s' utilisi 'l notable y consensut treball fet per la secció jurídica de la comissió organitzadora; y que aixís mateix se dirigeixi testimoni de l' exposició y resumén al Excm. Sr. Representant de Catalunya en la comissió de Codificació, pera que fassa d' ells en dita comissió l' us que consideri convenient.

«Quarta. Que la redacció dels treballs á que s' refereix la conclusió anterior quedí encarregada á una comissió composta de la Mesa del Congrés, dels senyors jurisconsults que formavan la secció jurídica de la comissió organitzadora, ó dels quins d' ells acceptin aqueix encàrrech, y de dotze membres del Congrés, designats per aqueix en votació secreta.

«Quinta. Que discutida y aprobada aquesta proposició, se declara terminada la tasca del Congrés Catalá de Jurisconsults, quedant la comissió exposada encarregada d' executar y complimentar lo present acort en todas sas parts, publicant la exposició y treballs en lo «*Bulleti* del Congrés.—Barcelona 3 de Janer de 1881.—«Segueixen las firmas.»

(Seguirá).

S. RIBOT.

CONSISTORI

DELS

JOCHS FLORALS DE BARCELONA

CONVOCATORIA PERA 'LS DEL ANY 1881

«Los honorables poetas y prosadores de Catalunya y de tots los comtats y antichs realms hont la nostra llengua es parlada ó coneguda, 'ls set Mantenedors del CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA, en l' any XXIIIÉ de llur restauració, salut.

Pera mellor cumplir l' honrosa comanda que 'ns feu lo respectable Cos d' Adjunts lo dia 13 de Novembre passat, vos invitám á pendre part en los JOCHS FLORALS de 1881, que inseguint l' esperit de l' institució y la costum de temps establerta, serán regits per lo següent cartell, desitjantvos á tots clar ingeni y alta inspiració y á nosaltres dretura y acert pera jutjar als més dignes.

CARTELL

Lo primer diumenge de Maig, qu' en lo vinent s' escau al dia 1, serán adjudicats en la festa poética dels Jochs Florals, als autors que resulten esserho dels treballs premiats, los següents

PREMIS ORDINARIS

UNA ENGLANTINA D' OR, que s' entregará al qui haja trovat ab més acert sobre qualsevol dels fets històrichs, usatjes ó costums de la terra catalana, essent preferida, en igualtat de mérit, la poesia escrita en la forma narrativa de romans ó llegenda.

UNA VIOLA D' OR Y D' ARGENT, que será adjudicada al autor de la mellor composició lírica, ja sia religiosa ó bé moral.

UNA FLOR NATURAL, premi anomenat d' *honor y cortesía*, que s' otorgará al qui haja presentat una poesia més inspirada sobre tema que s' deixa al bon gust dels trovadors. Lo qui l' obtinga haurá de ferne present á la dama de sa elecció, la qual, proclamada REYNA DE LA FESTA com d' antich s' acostumava, entregará 'ls premis restants als qui n' hajan sigut guanyadors.

A més d' aquestos tres, s' adjudicarán en la mateixa festa poética los següents

PREMIS EXTRAORDINARIS

UN CLAVELL D' OR Y D' ARGENT, ofert per l' Excm. Ajuntament de Reus, que s' entregará al autor de la mellor composició en vers, sia lírica ó escrita en la forma de romans, que cante ó descriga més bé alguns dels fets històrichs esdevinguts en la provincia de Tarragona.

UN MEDALLÓ D' OR, premi ofert per una agrupació catalanista, que s' adjudicará al qui, inspirantse en lo *renaixement del esperit catalá*, haja presentat lo mellor himne, qu' haurá d' ésser breu y enérgich y reunir condiciones pera posarse en música.

UNA MEDALLA DE PLATA, oferta per l' Ateneo Barcelonés, que será adjudicada al autor de la mellor colecció d' articles crítichs que tendeixen á moralisar las costums catalanas.

UNA LÁPIDA DE MARBRE NEGRE AB L' ESCUT DE LA SOCIETAT GRABAT EN OR, oferta per l' Associació Catalanista d' Excursions Científicas, que será otorgada al autor de la mellor monografia d' un monument, població ó contrada de Catalunya.

UNA JOYA ARTÍSTICA Ó ALEGÓRICA, oferta per l' Associació d' Excursions Catalana, que s' entregará al autor del mellor estudi crítich-històrich sobre la poesia catalana, donantse la preferencia, en igualtat de mérit, al qui acompanye un aplech més nombrós y escullit de cançons populars inèditas.

UN OBJECTE D' ART, ofert per la Redacció de la Revista Catalana *La Renaixensa*, que 'l guanyará l' autor del mellor treball d' imaginació en prosa.

De més á més, lo Consistori podrá adjudicar los premios extraordinaris que tinga á bé crear y 'ls accésits y mencions que crega merescuts, segons lo resultat del certámen.

Tota composició pera entrar en concurs haurá d' ésser inèdita y estar escrita en antich ó modern catalá literari d' est Principat, Mallorca y Valencia, ó en qualsevol dels dialectes del Mitx-jorn de la Fransa, ab tal que l' autor, evitant l' influencia de tot' altra mena de parlar estranya al país de la llengua d' Oc, procure escriure d' una manera més semblant al antich provensal ó al catalá literari.

Tots los treballs haurán d' adrearse al Secretari de est Consistori—Rambla de Catalunya, 38, ters pis,—avans del mitxdia del 1.º d' Abril vinent, acompanyat cad' un d' un plech clos que contindrà 'l nom del autor y durá en lo sobrescrit lo títol y lema de la composició á que pertanye.

Los plechs corresponents als treballs no premiats serán cremats públicament, després d' oberts los dels autors qu' hajan obtingut joya ó accésits y proclamats llurs noms.

Tot' obra premiada quedará de propietat del Consistori, durant lo terme d' un any, contador desde 'l dia de la festa.

¡Qué Deu vos done á tots la llum de l' inteligencia y lo foch del sentiment, pera cantar ab esperit ben catalá la PATRIA, la FÉ y l' AMOR!

Fou escrit y firmat lo present CARTELL en la Ciutat de Barcelona als 31 de Decembre de l' any 1880, pe 'ls set Mantenedors.

JACINTO VERDAGUER, Prebere, *President*.—RAMON PICÓ, *Vice-President*.—FRANCESCH MATHEU.—J. TORRES Y REYETÓ.—LLUIS DOMENECH.—JACINTO LAPORTA.—NARCÍS OLLER, *Secretari*.

NOVAS

Lo Director d' aquest periódich, Sr. D. Joseph Francesca y Gomis, deixa de serho desde l' present número, á lo qual s' ha vist obligat per tenir que atendre á imprecedibles ocupacions. Identificat, però, ab la idea de nostra publicació, col·laborará en ella tant com li sia possible, de lo qual se felicita la Redacció de LA IL·LUSTRACIÓ CATALANA, y ab ella, n' estém ben segurs, los seus constants llegidors.

Nostre paísá don Joseph Támara ha sigut nomenbrat professor de cant del Conservatori de música recentment instalat en Nova-York. Entre 'ls demés profectors figuran lo célebre pianista Joseff, lo director d' orquesta Teodoro Thomás y molts altres artistas á qual més distingits.

Los periódichs de Madrit, fan grans elogis de nostre paísá don Joaquim M.ª Vehils, actual maestrino del Teatro Real, qu' ha dirigit y concertat d' una manera inmillorable lo *Faust* y altres obras sumament complicadas. Tractantse d' un jove, com ho es lo nostre amich senyor Vehils, no podem méns de felicitarlo per aquest triunfo y animarlo á seguir endavant en la brillant carrera qu' ha comensat.

L' arquitecto municipal de Vilanova te ja terminats completament los plans del edifici pera la exposició regional, ab que aquella vila s' proposa celebrar l' inauguració del ferrocarril de Valls.

Pera optar al premi ofert per l' Associació d' Excursions catalana en lo certámen del any prop passat, quin plasse de admissió terminá en 31 de Desembre últim, se ha rebut una sola obra ab lo títol: «Estudi hidrológich de la montanya de Montserrat»; lema ¡*Mirabilis mons!*

Procedent de Roma s' troba en nostra ciutat lo distingit pintor catalá, ex-pensionat per l' Excm. Ajuntament d' aquesta capital, don Arcadi Mas y Fontdevila.

Hem vist exposats en l' argenteria del senyor Masriera alguns dels premis que s' han d' adjudicar en lo certámen que s' celebrarà próximament en la vila de Valls; tots ells revelan lo bon gust ja peculiar de aquella casa que l' hi ha donat un crèdit merescut en tots los rams del art á que s' dedica.

Lo dia 1.º de Janer, la mesa del Congrés Catalanista y lo Consistori dels Jochs Florals de Barcelona, donaren possessió als senyors que debian formar l' Academia de la llengua catalana, segons l' acort ja conegut de nostres lectors. Assistiren al acte don Valentí Almirall com á president del Congrés Catalanista, don Ramon Picó y

Campamar com a president del Consistori dels Jochs Florals, don Joan Maluquer y don Narcís Oller secretaris respectivament d' abduas corporacions, y a més los nous acadèmichs don Joaquim Rubió y Ors, don Antoni de Bofarull, don Marian Aguiló, don Lluís Cutxet, don Adolf Blanch, don Damàs Calvet, don Miguel V. Amer, don Gonzalo Serrallara, don Francesch Ubach y Vinyeta, y don Angel Guimerá. Los senyors Milá y Fontanals, Soler y Verdager, escusaren sa assistència, per diferents motius si be autorisant pera que se 'ls considerés com a presents.

Llegida l' acta de la sessió celebrada per la mesa del Congrès Catalanista y 'l Consistori dels Jochs Florals, lo senyor Bofarull feu repetidas observacions als allí presents que foren oportuna y satisfactoriament contestadas per los Srs. Serrallara y Almirall. Ocupá la presidència d' edat lo senyor Rubió, y actuá en lo mateix concepte com a secretari lo senyor Guimerá. Declarada constituída l' Academia, se retiraren del local los delegats del Congrès y dels Jochs Florals, ahont permanesquen los nous acadèmichs.

Hem rebut lo projecte de la Loteria Municipal de Madrid qual sorteig tindrà lloch lo dia 25 de Febrer d' aquest any. Constará de 20,000 bitllets a 500 pessetas cada un, dividits en dècims d' a 50 pessetas y 's repartiran 7.300,000 pessetas en premis dels quals lo major serà de 1.500,000 pessetas. Las condicions del periòdich no 'ns permeten detallar més lo projecte de que parlém, qual inserció se 'ns acaba de demanar; per altre part no ha de ser difícil enterarse als que vulgan jugar en aquesta Loteria, de las bases de la mateixa.

L' Associació catalanista d' excursions científicas celebrá lo dia 6 la sessió inaugural del present any en lo grandios saló de Cent de Casa de la Ciutat. Comensá la sessió ab una selecta memoria de don Joaquim Olivó secretari del any anterior en la que doná detallada noticia dels treballs de l' associació en lo pasat exercici, dels augments de sa biblioteca y també del número d' associats. Acte seguit lo President don Joseph d' Argullol llegí un ben escrit discurs en lo que ademés de fer resaltar l' absoluta independència de tot lo relatiu al excursionisme del moviment polítich y sas teorias, entre altres escollidas idees reclamá protecció en totas esferas pera l' excursionisme de lo qual segons demostrá pervindrian grans beneficis a la societat generalment parlant; llegidas després per diferents socis de la Catalanista algunas poesias dels senyors don Jascinto Verdager, Pbre., Ubach, Guimerá y Balaguer (don Víctor), y donadas las gracias a la numerosa y escullida concurrència per lo citat senyor President acabá l' acte que deixarà bon recort entre quants hi assistiren.

Ha visitat nostra Redacció lo nou periòdich mensual *La Reforma*, órgano dels dependents de comers de Barcelona; revista bi-lingüe d' interesos comercials, varietats, noticias y anuncis. Després de donar la benvinguda al nou colega desitjantli molta prosperitat y llarga vida, no podem menos de aplaudir l' idea que ha donat lloch a sa aparició, satisfent axís una necessitat que se experimentaba en Barcelona y com es la d' atendre als respectables interesos de la digna classe de dependents que tant s' ha distingit sempre per son anhel en adelantar en la senda de la ilustració.

LLIBRES REBUTS

PAU CLARIS Y SON TEMPS.—Estudi historich per don Joseph Coroleu del qual nos ocuparem próximament ab extensió. Forma un volum de 210 planas esmeradament imprés a *La Renaixensa*, ahont se ven al preu de 10 rals.

CALENDARI CATALÁ DE 1881. Baix queix títol lo ferm catalanista y apreciable poeta senyor Briz vé publicant desde fa disset anys, y ab una constancia per tot extrèm digna d' encomi, una colecció anual de composicions literarias degudas als més reputats autors catalans, mallorquins y valencians. Qui recorre la colecció dels calendaris publicats fins avuy dia 's convencerá facilment de que en

realitat la flor y nata de nostra renaixensa literaria col·labora en la simpática publicació del senyor Briz, prova evident de la importancia qu' ha arribat a adquirir la mateixa. Y realment lo bon zel y desinterés ab que 'l senyor Briz ve consagrantse a la propaganda del catalanisme y molt especialment a la publicació del Calendari,

L O S A N T Ó

paladí ja antich de tan noble idea, lo fan ben digne de l' ajuda que tots los anys l' hi prestan los nostres escriptors més distingits. Res ha sigut prou pera fer minvar la fé catalanista del entusiasta coleccionador del Calendari; si 'ls sacrificis materials no han pogut deturar-lo en sa generosa empresa, méns ho han pogut encara los sacrificis del amor propi, los més sensibles de tots, y 'ls quals no ha escatimat per cert en lo Calendari Catalá de que venim parlant. Desde fa tres anys ve ajudant al senyor Briz en la colecció del Calendari

sims, que per diferencias avuy ja del tot esborradas, 's trovavan a molta distancia del senyor Briz.

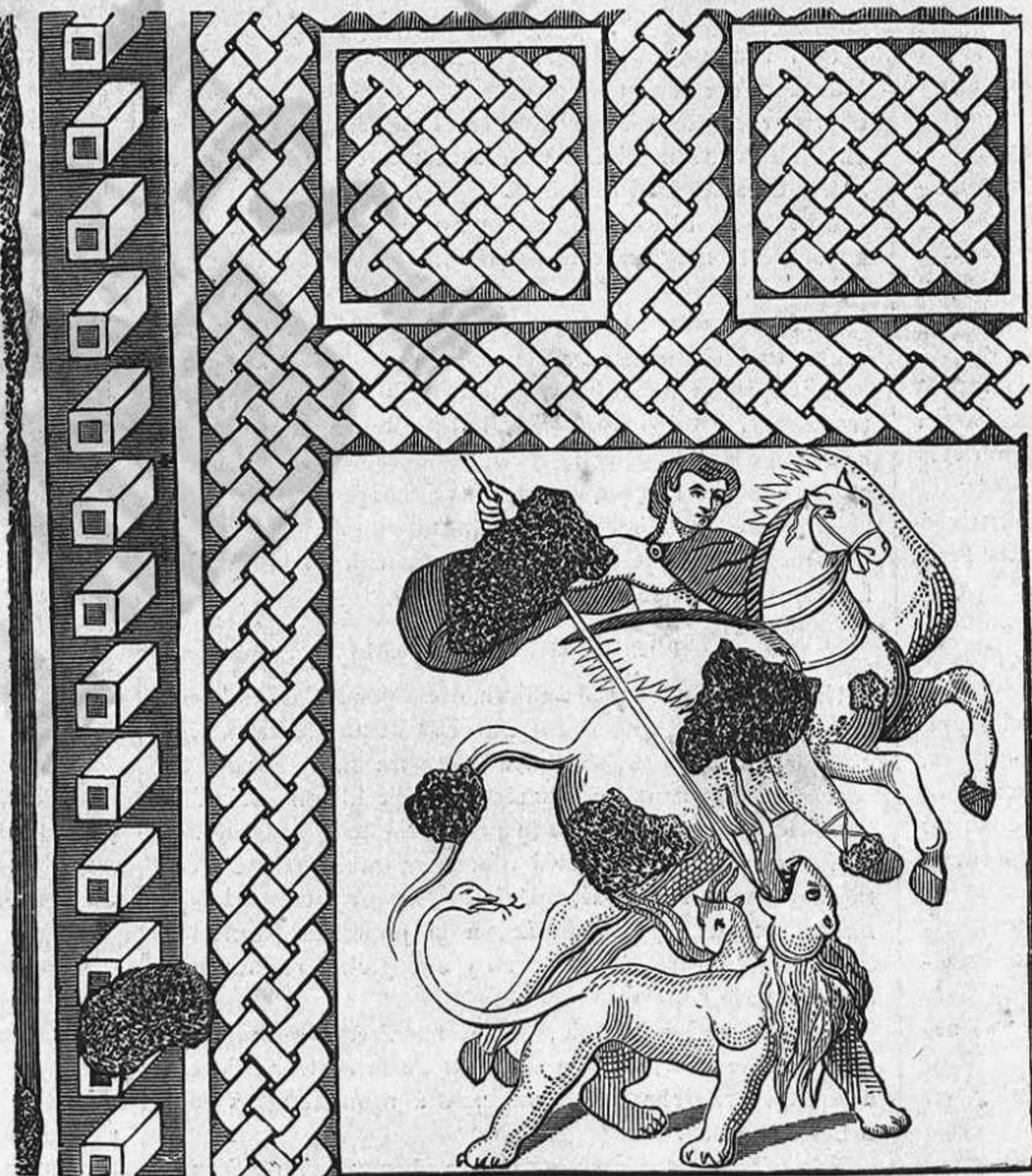
Lo Calendari de 1881, qu' acaba d' arribar a nostras mans, no desmereix per res dels publicats en los anys anteriors. Coneguts los noms dels seus col·laboradors, no 'ns entretindrem a esbrinar una per una totas las composicions que conté limitantnos a recomanar a nostres lectors las poesias de las senyoras Bellloch, Peña y Valldaura, com igualment la del senyor Thos y Codina, titulada *Pressentiment*, d' esquisit pensament y execució acabada; la balada que 'l malaguanyat Bartrina recitá pochos dias avants de morir a mossen Jacinto Verdager y que aquest versificá com sols éll sap ferho, *La dida del infant*, del valent Guimerá, *Xuayp* preciós romans de 'n Picó, digne de figurar al costat dels millors del Romancero del Cid, *A ma filla María*, del president dels Jochs Florals de antany En Teodor Llorente, lo romans sens títol de 'n Ixart, *A María Llorente de Querol*, *A la Santíssima Verge de Montserrat*, de 'n Carreta, com també *La copa*, del célebre Mistral, ben coneguda de tots los escriptors catalanistas, altra poesia també provensal del delicat Aubanel y moltas altres ben dignes com totas de figurar en la colecció.

No trovém tan digne d' alabarse un quadro de costums, escrit segons diu son autor, en valenciá vulgar, y segons la nostra desautorizada opinió en llenguatge grosser del méns acceptable entre las personas ben educadas. Apelém al judici del mateix autor del article que ben segur no usaria davant de personas a qui ell respectés, per poch que fos, las paraulas de tot punt ordinarias que posa en boca de un de sos personatjes.

Y finalment opinant com l' autor del article *Bons recorts* que confesa explicitament que en dit calendari sols se conserva dita secció per seguir la tradició, creyém que suprimintla no perdria res lo mérit é importancia del calendari; pera fer una ressenya incompleta y defectuosa del moviment catalanista del any, més val que no 's fasse, puig de sobras hi han en nostra capital diaris y revistas que s' encarregan de ferho a satisfacció, com no s' hi veu ab prou cor lo senyor Carreta.

REVISTA FRENOPATICA BARCELONESA. La literatura médica espanyola ha de estar reconegudissima al talent y a la incansable laboriositat del Dr. Giné. Aquest professor, un dels més eminents del Claustre de la facultat de Medicina de Barcelona, te publicadas no pocas obras originals sobre 'ls més diversos rams de sa humanitaria carrera, circumstancia tant més d' apreciar ja que 'ls pochos que en Espanya 's dedican a la bibliografia médica, 's limitan en sa major part a versions més ó méns fidels d' obras extrangeras, qual mérit en no pocas ocasions deixa de comprobarse suficientment. Los coneixements especials del senyor Giné en Frenopatologia, quedan amplament demostrats en l' obra que sobre dita especialitat te publicada y en lo discurs inaugural pronunciat en la Real Academia de Medicina l' any 1878. Per aquest motiu no es gens d' extranyar que 'l manicomi Nova-Betlem, dirigit per dit senyor y situat en un pintoresch lloch del Tibidado, gose d' un crèdit que cada dia va en augment, per las incessants milloras de que va fentlo objecte lo seu ilustrat Director. Eco de tal establiment es la *Revista Frenopática barcelonesa*, qual primer número ha visitat nostra redacció, y que recomaném eficazment als aficionats als estudis de la patologia de la inteligencia. No es aquesta publicació una senzilla fulla-anunci d' un establiment contenint quatre anècdotes ridiculas dels infelissos privats de rahó propias pera determinar l' hilaritat y facilitar d' aquesta manera sa difusió, sinó que es una verdadera Revista dedicada al estudi de la Frenopatologia en tota la amplitud de la paraula. Llegescas sinó dit primer número qual sumari posém a continuació. Nuestro propósito, *La Redaccion*.—De las alucinaciones propóticas de carácter esencialmente

vascular, *Dr. Giné*.—Manía razonada, *Dr. Galcerán*.—Bibliografia. Etiologia de la pelagra por el Dr. Roel, *Dr. Giné*.—Estadística de los manicomios españoles por el Dr. Rodriguez Mendez, *Dr. Giné*.—Nueva-Belen y el primitivo Bethlem, *Dr. Pi y Molist*.—Al manicomio Nueva-Belen (poesia), *D. J. Massanés de González*.

MOSÁICH ROMÁ DE LA TORRE DE BELLOCH

En Francesch Matheu, l' atildat poeta que de sobras coneixerán nostres benévols lectors, y ben segur que 'l fundador del Calendari no s' haurá penedit d' haberlo cridat a son costat pera reforsar ab son nom l' importancia de la colecció, ja qu' ab éll han figurat de nou en las planas de la mateixa los nom d' autors distingidís-